

Ўзбекистон АДАБИЁТИ ва САНЪАТИ

ХАФТАЛИК ГАЗЕТА

ӮЗБЕКИСТОН
ADABIYOTI VA SAN'ATI

2000 йил

1956 йил 4 январдан нашр этила бошлаган

14 июл, №29 (3567)

Абдулла ОРИПОВ, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ёзувчилар уюшмаси раиси

МУСТАҚИЛЛИК:

Муносиблик 9
Масъулияти

Ифтихор туйғуси миллат кўкрагини тогдай кўтарадиган, ўз ери ва озод осмони билан фахрланишдек баланд кайфиятга ошина отадиган муборак туйғу. Мустакиллик шарофати билан ҳалқимиз руҳига руҳ, орзу-муддатига қанот багишлайдиган кутулғ тадбирлар изчил амалга оширил келинмоқда. Юртимизда бундай байрамлар бўлиниш илҳак кутган неча авлодлар бу кунларга етмай, айром билан кетдилар. Энди уларнинг руҳини шодти, озод юртимизни шарафлаб, ёшлар қалбига Ватан ё эркинларни қадринга муким жойлаб катта тантаналар, байрамлар ўтказсан яратади.

Душанба куни Оксарой қароргоҳида Ватанимиз Мустакиллигининг 9 йиллик байрамига тайёрларлик кўриши ва ўтказсан масалаларига багишланган йилиши билди. Йигилишини Президентимиз Ислом Каримов бошқарди. Юртбошимиз ўз сўзида Мустакиллик байрами муносабати билан бошланган ишлар донимирав рашидавом этиши зозимигини уқтириб, бу борадаги асосий йўналишларига йигилиши ахлининг алоҳидаги ўтиборини қардади.

Мустакиллик байрами — ҳалқимизнинг табаррук байрамига айланниб қолди. Уни чинчакам миллий ифтихор шодиёнасидай нишонлашга бурчлимиш. Чунки бу — бизнинг байрамимиз!

Буки олмон шоирни Иоганнес Бехер бундай деган экан: «Киши фикрлари ўлмаслиги учун ҳар куни, ҳар доимо фикрлаб, тафаккурини ҷархлаб тургом шарт». Бу, албатта, ибратли гап. Шу сабабли биз ўз яшаб турган давримиз ҳақида адолатли, холис, жўйал фикрлар айтмоғимиз учун давринг ўй-хаёлилар билан яшамоғимиз лозим бўлади. Шу маъноди Ватанимиз озодигига, мустакилликгини эслатувчи ҳар бир лавҳа субҳат бизнинг руҳимизни, фикри оламишимиз жунушга солиши табий.

Яқинда мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов истиқлонинг 9 йиллиги байрамига тайёрларлик юзасидаги бир гурӯҳ зиёдилар, оммавий аҳборот воситалари раҳбарлари билан субҳат ўтиклиб, мустакиллигининг улугвор гояларига янга бир карра дикатимизни жалб этди. Барчамизнинг фикрларимизни ҷархайдиган бебаҳо йўл-ирик ва маслаҳатлар берди. Шубҳасиз, бизнинг барча қылган ва қилаёттан ишларимиз ягона мақсад — Ватан мустакиллигини асарга мустаҳкамлаш, миллатнинг дардларига дармон бўлиши ўйлидаги ҳатти-ҳаракатлардир. Биз мустакиллигиниз ҳақида наинки галириш, балки унинг учун амалия ишлар қилишдан хеч қаён, ҷарчамаслигимиз қерак. Президентимиз уқтирганларидек, Мустакиллик осмондан тушибан эмас. Уни бизга кимдир тухфа этган ҳам эмас. Беҳбудни айтганидек, озодлик берилмайди, олиниади. Шу жиҳатдан мозайга назар ташлассак, Ватан озодигига учун курашган, жонларини фидо килган Тўмарису Широр, Спитамину Муқанна, Торобий, Жалолиддин унвондаги эркесвар соҳибкорон Амир Темур сиймолари кайта-кайта намоён бўлаверади.

Демак, бизнинг ҳалқимиз мустакиллики асрлар давомида тўкилган қонлар, сургун-лар эвазига олди. Ҳатто якин ўн йил мукаддам ҳам ҳалқимизни муте аға ёсти киляёттганларга қарши мэрдонавор курашган затларни яхши биламиш. Мұхтарим Ислом Каримов Кашишадер вилоятида раҳбар бўйли ишлаб юрган ҷолдирига бегуноҳ жабрларнинг қанчадан-қанча юртдошларини, кўркмасдан, дадим ҳимоя қилганига ўзим гувоҳман. Демак, эркесварлар, орят, адолат учун кураш туйғуси, миллатпарлар келип аниши қонимизда мавжуд. Бу буюк кўнимка эса муттасил давом этган босқинчлар зумли түфайли янада кучайди. Шу маънода биз мустакилликни мустакилликни бозга нима бери, деймиз. Биз жавобни тақорралашдан ҳарчамаймиз. Мустакиллик бозга ўтактиримизга эга бўлиши ҳуқуқини берди. Мен кўшичима қилиб шуни айтмоқчимиз, Мустакиллик бозга тамоман авлодни ўтиб ўтказсан. Яширишинг хожати йўқ, ёши сал-пал улуғ, кўприкнинг нариёғидан ўтиб келгандарнинг ўнгига бўлмаса тушди ўша даврларнинг шарплари бор. Энди паспорт оләётган янги авлод эса мустакиллигининг ўнзиганисидер. Бу авлод жисман ҳам, руҳан ҳам ўзини бошқаларга муте деб ҳисоблашни тасаввур эткираси түбмоги шарт.

Тўғри-да, аслида ҷанъамаган одамга субтишидан бир маъно чиқармиди? Кўхна бир хижоятини эслати ўтайди. Қадим замонларда бир шаҳзаде тиланчи-лўлининг кизига ошик бўлибди. Ва уни хотин қилиб кошонасига келтирибди ҳам. Шоҳ саройда молдунёнинг чеки-чегараси ўйлиги аёни. Бирок шунга қарамасдан, ҳалиги тиланчи-лўлидан тарқаган малика саройдаги токчаларга нознематларни кўйиб, сўнг тоқчага «Менга оқватингдан бериб тур» деб тиланаркан. Бу жуда ҳам ибратли ҳикоят. Қайси бир ҳалқа қулил, мутеплик туйғуси яшар экан, у хеч кион тўла озод бўла олмайди. Алишер Навоий ҳазратлари ҳатто нафс кули бўлғанларни ҳам тўла озод инсон деб атамайди:

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт. Ва бу билан, наинки ўша вилоят фуқароси, балки барчамиз фахрланмогимиз, миллатни зиддан емидиган наркотик заҳарлардир.

Албатта, ҳар бир вилоятнинг ўзига хосудумлари, урф-одатлари сақланмаги шарт

Университетта ўқиб юрганимизда бир «ўқиб» курсошимиз бўларди. Учарликда унча-мунча одамга дарс беради. Бир куни у фалсафа ўқитувчимизни болла-моқчи бўлди. Чунки домла ўз соясиға ҳам салом берадиган, раҳбарларнинг түгри-нотигури тошириларини сусиси бажараверадиган кўрек одам эди. Аммо бу айниши яшириш учун ўзини талабчан килиб кўрсатарди, семинарларда хаммага нукул ун бахо қўрдид.

«Учар» ўргомиз фалсафа дарси бошланышидан олдин эшик олдида ўқитувчи-ни пойтаб турди. Домла этиб келиши билан секин-гина ўнинг ёнига борди-да:

— Бугун менга жавоб бер-парсанисиз, — деди.

— Нега? — сўради домла.

— Шомухамедов домла айтдилар. Дала ховлисида озгина иш бор экан, шунга карашуб юборар эканман.

Домла кути. Кейин се-кингина «Сиз ўша кишининг одамимисиз?», деди.

Курдошим домланинг мулойимлашганини кўриб гапида давом этди:

— Домла отам билан ар-мияда бирга хизмат қиласган.

Таникни шарқшунос олим Шоислом Шомухамедов

хакикатан ҳам ўша пайтда уни-верситетда проректор бўлиб ишларди. Шунинг учун домла курсдошимизнинг галига дар-ров юшона қолди. Хуласа, у ўша куни дарога кирмади. Кейинчалик эса фалсафадан «аъло»га ўқидиган бўлди. Йил якунидаги имтиҳонда ҳам са-вулларга тайин жавоб бер-маса-да, кўнгилдагидек бахо олди.

Яқинда мамлакатимизнинг етакчи олий ўкув юртларининг бўрида ҳам худди шундай воже рўй берганини ўшишиб қолдим. Бир талаба ўқитувчи-ларга ўзини машҳур ширикни жиyanim, деб танишириб, баҳоларни осонгина олиб юрар кунларнинг бирда ин-тигура ўша шоир билан учрасу бўлди. Домлалар бирин-кетин унга жиyanini мақтабди. Шоир бу гапдан ҳайрон бўлиб, институтда ѡчан қандай карин-доши ўқимаслигини айтиби. Домлалар ўша топда жиyanini шоирнинг хузурига чакириди.

Шоир «Мен сени биринчи кўриб туришим, сен қанака жиyan бўлсан», деб деса, «жиyan» «Сиз бир катта шоир бўлсан-гиз, биз ёш шоирбачалар ҳам-мазиз сизнинг жиyaningизмизда», деб жавоб бериди.

Соҳта жиyanini хозиржа-вобигига қўйиб қолмай ило-жизигиз ўку. Аммо бу ишини бирорининг номини сотиб иш

билиришни фирибгарлик дей-ишиди. Аслида, жиноят мажму-ида бундай «ишилармонлик» учун мавзум жазо ҳам белги-ланган.

Бундан бир-икки йига бурун

Самарқандда рўй берган фо-хиали воже кўпчиликни дахшатга солди. Ҳаёт Атоев юлигичи туфайи ичики ишлар тизимидан ўқайдиган эмасди. Улар ўтилдирилардан эмасди. Улар ўтилдирилардан эмасди. Улар ўтилдирилардан эмасди.

Уша куни ҳам Ҳаёт ичики ишлар бўлишина ишлаб юрар

кунларнинг бирда ин-тигура ўша шоир билан учрасу бўлди. Домлалар бирин-кетин унга жиyanini мақтабди. Шоир бу гапдан ҳайрон бўлиб, институтда ѡчан қандай карин-доши ўқимаслигини айтиби. Домлалар ўша топда жиyanini шоирнинг хузурига чакириди.

Шоир «Мен сени биринчи

кўриб туришим, сен қанака жиyan бўлсан», деб деса, «жиyan» «Сиз бир катта шоир бўлсан-гиз, биз ёш шоирбачалар ҳам-мазиз сизнинг жиyaningizmизда», деб жавоб бериди.

Соҳта жиyanini хозиржа-

вобигига қўйиб қолмай ило-

жизигиз ўку. Аммо бу ишини

бирорининг номини сотиб иш

га бошлади. Иккى дўст коро-вулхонада меҳмоннинг чўнта-идаги ҳамма нарсанги текши-риб кўриди. Дипломатдаги пул нақд 300 минг сўм эди. Ҳаёт ва шериги X. Шарипов бу пулларга эга бўлиши ҳуда-жуда исташарди. Хорижлик ҳам ўз бойлигини шундай ташлаб кетадигандардан эмасди. Улар ўтилдирилардан эмасди.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.

Утган иили Тошкентдаги Мил-

лий университет доценти шу

иш билан шугуланаётган пай-

да қўлга туши.

— Ота-оналар фирибгарлар-

га караганда, ҳакикатан ҳам

сўнгти йилларда кўчаларда

тест саволларининг «тайёр

жавобин» сотадиган «ишиб-лармон»лар пайдо бўйган.